

Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (ECRI)

Slutsatser om genomförandet av rekommendationerna för Finlands del som föremål för halvtidsöversyn

Godkänd den 7 december 2021 och publicerad den 3 mars 2022 (CRI(2022)01)

1) I sin rapport om Finland (femte övervakningsomgången), som publicerades den 10 september 2019, rekommenderade ECRI att diskriminerings- och jämställdhetsnämnden skulle ges behörighet att behandla ärenden som gäller diskriminering i arbetslivet på alla förbjudna diskrimineringsgrunder, inte enbart diskriminering på grund av kön eller könsidentitet, samt att nämnden skulle ges behörighet att bevilja gottgörelse till offer för diskriminering och att nämndens resurser skulle ökas avsevärt så att nämnden kan genomföra sitt uppdrag fullt ut.

Inga ändringar i diskriminerings- och jämställdhetsnämndens uppdrag och behörighet har gjorts efter ECRI:s rekommendation 2019. Enligt de uppgifter ECRI har fått från finska myndigheter har en arbetsgrupp tillsatts den 4 juni 2021 för att utarbeta en delreform av diskrimineringslagen och av dess bestämmelser om diskriminering i arbetslivet, där arbetsgruppen ska ha slutfört sitt arbete senast den 31 maj 2022. Arbetsgruppens uppdrag är att identifiera och utvärdera problem och nödvändiga ändringar i fråga om effekterna av diskrimineringslagen och av relaterade bestämmelser, såsom möjligheten att ge nämnden behörighet att bevilja offer för diskriminering gottgörelse.¹

Vad gäller nämndens resurser konstaterar ECRI att nämnden, efter att antalet ansökningar till nämnden hade stigit brant 2018 och den genomsnittliga behandlingstiden följaktligen hade förlängts från 243 dagar år 2018 till 352 dagar år 2019 och 515 dagar år 2020, tillfälligt fick ytterligare en anställd under tiden mellan januari 2021 och januari 2022. Även om denna tillfälliga utökning av personalen bidrog till att förkorta den genomsnittliga behandlingstiden till 454 dagar till våren 2021, uttrycker ECRI sin oro över det faktum att denna tillfälliga ökning av personalstyrkan inte får en fortsättning 2022 och över att nämndens resurser därmed återgår till samma nivå som 2017. I detta sammanhang är det värt att notera att biträdande justitiekanslern i sitt avgörande av den 20 juni 2019, som gällde en ansökan som lämnats till nämnden 2019, ansåg att tiden för behandling av ansökningar till nämnden inte bör överstiga ett år.

ECRI bedömer därför att rekommendationen inte har genomförts.

2) I sin rapport om Finland (femte övervakningsomgången) rekommenderade ECRI att lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet i enlighet med rättspraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna skulle ändras så att det krav stryks enligt vilket den som ansöker om fastställelse av en annan könstillhörighet än den som ursprungligen antecknats ska antingen sakna fortplantningsförmåga eller vara steriliserad för att könstillhörigheten ska kunna fastställas.

¹ Detta ingick redan i en rekommendation i ECRI:s fjärde rapport om Finland (ECRI 2013: punkt 38), och i de efterföljande slutsatserna för uppföljning av rekommendationerna ansåg ECRI att denna aspekt inte hade genomförts (ECRI 2016: 4).

De finska myndigheterna meddelade ECRI att en totalreform av lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet ingår i det gällande regeringsprogrammet. Myndigheterna konstaterade också att den föreslagna reformen skulle åtgärda det rådande rättsläget, som inte motsvarar rättspraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och människorättskonventionerna, och att avsikten är att förslaget till ny lagstiftning ska lämnas till riksdagen 2022.

ECRI välkomnar de finska myndigheternas åtagande att göra lagstiftningen förenlig med rättspraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, vilket omfattar att upphäva kraven på att transpersoner måste sakna fortplantningsförmåga eller vara steriliserade för att könstillhörigheten ska kunna fastställas. De nödvändiga ändringsförslagen har ändå ännu inte offentliggjorts eller lämnats till riksdagen. Därför kan ECRI ännu inte anse att Finland har genomfört denna rekommendation. ECRI uppmanar de finska myndigheterna att utan dröjsmål lämna ett förslag till ändring av denna lagstiftning till riksdagen.

ECRI bedömer att rekommendationen inte har genomförts.

= = =